

Beslissing klachtencommissie

inzake klacht van de heer X

Klacht : 2023/023
Wet : Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz)
Datum binnenkomst klacht : 20 juli 2023
Datum hoorzitting : 31 juli 2023
Datum beslissing : 3 augustus 2023

1. STUKKEN

De klachtencommissie heeft kennisgenomen van:

- Klaagschrift van 20 juli 2023
- Uittreksel uit het dossier
- Verweerschrift van 24 juli 2023

2. KLACHTENPROCEDURE

De klachtenprocedure is begonnen met het klaagschrift d.d. 20 juli 2023 van de heer X, hierna te noemen klager. Verweerder, de heer A, verpleegkundig specialist, heeft op 28 juli 2023 een verweerschrift aan de klachtencommissie toegezonden.

Op 31 juli 2023 heeft er een hoorzitting plaatsgevonden, waarbij de volgende personen aanwezig waren:

- *de klachtencommissie:* voorzitter
psychiater
lid
- *secretaris:*
- *klager:* de heer X die zich in deze heeft laten
bijstaan door de patiëntenvertrouwenspersoon
- *namens verweerder:* mevrouw B, psychiater, en mevrouw C,
begeleider (als waarneming voor de heer A)

Tijdens de hoorzitting hebben partijen ieder hun standpunten toegelicht.

3. KLACHT

Klager klaagt over de verplichte beperking van zijn bewegingsvrijheid.

4. STANDPUNT VAN PARTIJEN

Het standpunt van klager komt, kort samengevat, neer op het volgende. Klager heeft een zorgmachtiging en verblijft op de gesloten afdeling Magnolia. Omdat hij twee keer drugs heeft gebruikt zijn zijn vrijheden voor vier weken ingetrokken. Klager is van mening dat dit buitensporig

lang is; de behandelaren hebben hem ook niet gewaarschuwd hiervoor. Klager heeft drugs nodig en is van mening dat drugs hem goed doen. Klager meent geen gevaar voor zichzelf of voor anderen te zijn. Voor het intrekken van de vrijheden heeft klager naar eigen zeggen geen papieren ontvangen. Er is aan hem wel een formulier op 10 januari 2023 uitgereikt, maar toen verbleef hij nog op de open afdeling Vijverhof. Klager verzoekt de schade die hij heeft geleden te vergoeden.

Verweerder is van mening dat het intrekken van zelfstandige vrijheden voor een periode van 4 weken subsidiair en noodzakelijk is. Klager is uitgebreid bekend met complexe psychiatrische problematiek alsook middelenafhankelijkheid met op het moment structureel misbruik van cocaïne en amfetamine. Het intrekken van vrijheden voor een periode van 4 weken heeft als doel een langere abstinenteduur, stabilisering van psychiatrisch toestandsbeeld en doorbreken van craving. Het korter intrekken na een positieve urinecontrole op cocaïnegebruik is niet effectief en doelmatig gebleken. Op dezelfde dag na het herkrijgen van zelfstandige vrijheden, conform opbouw schema 15 minuten in restaurant Magnolia, kocht en gebruikte klager direct weer cocaïne. Ondanks ingetrokken vrijheden testte betrokkene een week later positief op amfetamine.

5. OVERWEGINGEN EN OORDEEL KLACHTENCOMMISSIE

5.1 *De ontvankelijkheid van de klacht*

De klacht van klager richt zich op gedragingen waarop de Wet verplichte ggz van toepassing is. Ingevolge artikel 2 lid 1.2 van het reglement van de klachtencommissie heeft de klachtencommissie tot taak om klachten te behandelen die worden ingediend op grond van de Wet verplichte ggz. Klager is als cliënt van Reinier van Arkel op grond van artikel 1 sub b van het reglement van de klachtencommissie bevoegd tot het indienen van een klacht bij de klachtencommissie. De klacht is schriftelijk en op de juiste wijze ingediend. De klacht van klager is derhalve ontvankelijk.

5.2 *Procedurele waarborgen*

De klachtencommissie overweegt dat uitgangspunt in het gezondheidsrecht het zelfbeschikkingsrecht is. Iedere patiënt mag zelf uitmaken of hij een (be)handeling wel of niet wil ondergaan. Uitzonderingen op dit zelfbeschikkingsrecht moeten bij wet geregeld zijn. Klager verblijft binnen Reinier van Arkel op grond van een zorgmachtiging. Op de voorgenomen vormen van verplichte zorg zijn de bepalingen ter zake van de Wet verplichte ggz van toepassing. Omdat verplichte zorg een ingrijpende inbreuk is op het zelfbeschikkingsrecht en op de lichamelijke integriteit van de patiënt, dienen er zowel procedurele als inhoudelijke waarborgen in acht worden genomen alvorens over te kunnen gaan tot het verlenen van verplichte zorg.

De procedurele eisen zijn als volgt vastgelegd in artikel 8:9 Wvvggz:

- de beslissing om over te gaan tot verplichte zorg op schrift is gesteld door de zorgverantwoordelijke en voorzien is van een motivering;
- de beslissing om over te gaan tot verplichte zorg pas is genomen nadat de zorgverantwoordelijke:
 - o zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene
 - o met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd
 - o voor zover de zorgverantwoordelijke geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur;

- de geneesheer-directeur op de hoogte is gesteld van de beslissing en een afschrift van de beslissing aan betrokkene, de vertegenwoordiger¹ en de advocaat heeft verstrekt en hen schriftelijk in kennis heeft gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en van de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon;
- De zorgverantwoordelijke schriftelijk in het dossier heeft vastgelegd of betrokkene tot een redelijke waardering van zijn/haar belangen in staat is en er sprake is van een van de gevaren of risico's als vermeld in artikel 8:9 lid 4 onder b Wvvgz.

De klachtencommissie komt met betrekking tot de formele vereisten voor verplichte zorg tot het volgende oordeel. Uit het dossier en de verklaringen ter zitting blijkt dat de zorgverantwoordelijke zich voorafgaande aan de beslissing tot verplichte zorg, op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van klager en het voornemen om te besluiten tot verplichte zorg ook met klager besproken heeft. Het opbouwplan vrijheden is een repeterend schema wat steeds wordt aangehouden door de behandelaren en wat ook steeds met klager besproken wordt. De klachtencommissie leidt uit de rapportages af dat er een vicieuze cirkel is ontstaan van gebruik van drugs, intrekken vrijheden, terugkrijgen vrijheden en wederom gebruik van drugs. Er is klager telkens medegedeeld dat wanneer uit zijn urinecontrole blijkt dat hij drugs heeft gebruikt, zijn vrijheden worden ingetrokken en dat zijn vrijheden weer worden opgebouwd op het moment dat hij negatief test. Dat klager niet gewaarschuwd zou zijn is in het licht van het vorenstaande dan ook niet te begrijpen. Klager heeft voorts het schriftelijke en gemotiveerde besluit van de behandelaar ontvangen. Hoewel dit formulier is verstrekt in de tijd dat klager nog op Vijverhof verbleef, blijkt uit de motivatie voldoende dat de vrijheden beperkt zouden worden op de gesloten afdeling Magnolia. Er is bovendien nadien geen sprake geweest van een onderbreking van de beperking van vrijheden. Daarom kon met het formulier van 10 januari 2023 worden volstaan en hoefde de zorgverantwoordelijke geen nieuw formulier uit te reiken.

Klager heeft tevens de brief van de geneesheer-directeur ontvangen waarin hij geïnformeerd wordt over de mogelijkheid een klacht in te dienen en de hulp van de patiëntenvertrouwenspersoon in te roepen. Ook blijkt uit het dossier dat de wilsbekwaamheid is beoordeeld.

5.3 Inhoudelijke waarborgen

Naast de bovengenoemde procedurele waarborgen, zijn ook inhoudelijke eisen in de wet geformuleerd die in acht moeten worden genomen alvorens over te kunnen gaan tot de toepassing van verplichte zorg. Volgens artikel 2:1 en 3:3 van de Wvvgz kan verplichte zorg worden verleend indien:

- Het gedrag van een persoon als gevolg van zijn psychische stoornis tot ernstig nadeel leidt;
- Er geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid zijn;
- Er voor betrokkene geen minder bezwarende alternatieven met het beoogde effect zijn (subsidiariteit);
- Het verlenen van verplichte zorg, gelet op het doel van verplichte zorg evenredig is (proportionaliteit);
- Redelijkerwijs te verwachten is dat het verlenen van verplichte zorg effectief is (doelmatigheid);

¹ Indien van toepassing

- De veiligheid van betrokkene, de veiligheid van de hulpverleners en de veiligheid binnen de accommodatie is geborgd (veiligheid).

Met betrekking tot de inhoudelijke criteria voor verplichte zorg constateert de commissie het volgende. Uit hetgeen is vermeld in de beslissing verlenen verplichte zorg, de medische verklaring, het behandelplan en zorgplan, de beschikking van de rechtbank, de rapportages, alsmede gelet op de toelichting van verweerder, is naar het oordeel van de klachtencommissie genoegzaam gebleken dat er sprake is van ernstig nadeel. De verplichte beperking van de vrijheden is proportioneel omdat klager telkens terugvalt in middelengebruik. Er zijn bovendien geen minder bezwarende alternatieven; beperking van de vrijheden is noodzakelijk om klager te behoeden voor het kopen en gebruiken van drugs. In het verleden is gebleken, middels een opname van 2 maanden bij Novadic Kentron, dat opgelegde externe abstinentie psychiatrisch beeld verbeterde en dat paranoïde klachten en agitatie naar achtergrond verdwenen. Bij middelengebruik werd ook binnen Magnolia gezien dat paranoïde ideeën, angsten, agitatie en zorg mijndend gedrag direct toenamen. De verplichte beperking van vrijheden is derhalve ook doelmatig. Tot slot is aan het vereiste van veiligheid voldaan, nu klager is opgenomen op een afdeling waar voldoende kundige zorgverleners aanwezig zijn.

6. **BESLISSING**

De klachtencommissie voornoemd, verklaart de klacht van klager ongegrond. Het verzoek tot schadevergoeding wordt afgewezen.

voorzitter klachtencommissie

Beroep

Betrokkene, de vertegenwoordiger of de zorgaanbieder kan door middel van een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift bij de Rechtbank Oost-Brabant beroep instellen tegen onderhavige uitspraak van de klachtencommissie. De termijn voor het indienen van een verzoekschrift bedraagt zes weken na de dag waarop de beslissing van de klachtencommissie aan de betrokkene is meegedeeld.